

Mustafojeva Mehrangiz Shukrullojeva

179

Buxoro davlat pedagogika instituti
maktabgacha va boshlang'ich ta'lim
pedagogikasi kafedrası o'qituvchisi

BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING KASBIY TAYYORGARLIGINI TALIS XALQARO TADQIQOTI ASOSIDA RIVOJLANTIRISH

Annotatsiya. Mazkur maqolada boshlang'ich ta'lim tizimidagi o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligi, ularning malakasini oshirish, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o'zlashtirish darajasi va bu jarayonda TALIS xalqaro tadqiqoti natijalarining o'rni tahlil etilgan. Shuningdek, maqolada O'zbekiston ta'lim tizimida boshlang'ich sinf o'qituvchilari uchun zarur bo'lgan kompetensiyalar, mavjud muammolar va takliflar bayon qilingan. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy-metodik tayyorgarligini xalqaro TALIS tadqiqoti asosida takomillashtirish masalasi chuqur o'rganildi. Maqolada TALIS xalqaro tadqiqotining mazmuni, maqsadi va tuzilmasi tahlil qilinib, ilg'or xorijiy mamlakatlar tajribasi asosida kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish omillari yoritildi.

Kalit so'zlar: TALIS, boshlang'ich ta'lim, xalqaro tadqiqot, o'qituvchilarni tayyorlash, kasbiy-metodik tayyorgarlik, kompetensiya, innovatsion ta'lim texnologiyalari, metodik savodxonlik, ta'lim sifati, xalqaro tajriba, pedagogik amaliyot, o'quvchi faoliyati, o'qituvchi kompetensiyasi, zamonaviy metodlar, ta'lim tizimi, malaka oshirish, kasbiy rivojlanish.

IMPROVING THE PROFESSIONAL TRAINING OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS BASED ON THE TALIS INTERNATIONAL STUDY

Annotation. This article analyzes the professional training of teachers in the primary education system, their professional development, the level of mastering modern pedagogical technologies, and the role of the TALIS international study in this process. The article also highlights the competencies necessary for primary school teachers in Uzbekistan's education system, identifies existing problems, and provides recommendations. The issue of improving the professional and methodological training of future primary school teachers based on the TALIS international study is studied in depth. The article analyzes the content, purpose, and structure of the TALIS international study and reveals the factors for developing professional competencies based on the experience of leading foreign countries.

Keywords: international research, TALIS, primary education, teacher training, professional and methodological training, competence, innovative educational technologies, methodological literacy, quality of education, international experience, pedagogical practice, student activity, teacher competence, modern methods, education system, advanced training, professional development.

РАЗВИТИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ НА ОСНОВЕ МЕЖДУНАРОДНОГО ИССЛЕДОВАНИЯ TALIS

Аннотация. В данной статье проанализирована профессиональная подготовка учителей начального образования, их повышение квалификации, уровень освоения современных педагогических технологий и роль международного исследования TALIS в этом процессе. Также в статье рассматриваются необходимые компетенции для учителей начальных классов в системе образования Узбекистана, выявлены существующие проблемы и предложены рекомендации. Вопрос совершенствования профессионально-методической подготовки будущих учителей начальных классов на основе международного исследования TALIS изучен углубленно. В статье

180 проанализированы содержание, цель и структура исследования TALIS, а также раскрыты факторы развития профессиональных компетенций на основе опыта ведущих зарубежных стран.

Ключевые слова: международные исследования, TALIS, начальное образование, подготовка учителей, профессионально-методическая подготовка, компетентность, инновационные образовательные технологии, методическая грамотность, качество образования, международный опыт, педагогическая практика, активность учащихся, компетентность учителя, современные методы, система образования, повышение квалификации, профессиональное развитие.

Kirish. Hozirgi zamon ta'limi globallashtirish, raqamlashtirish va innovatsion yondashuvlar fonida tezkor sur'atlar bilan rivojlanayotgan bir davrda boshlang'ich ta'lim sifati hamda o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligi masalasi nihoyatda dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, pedagogik ta'lim muassasalarida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini zamon talablari darajasida, xalqaro standartlarga mos ravishda tayyorlash bugungi kunning asosiy vazifalaridan biridir. Shu nuqtai nazardan qaraganda, OECD tashabbusi bilan o'tkaziladigan xalqaro miqyosdagi TALIS tadqiqoti (Teaching and Learning International Survey – O'qitish va o'rganish bo'yicha xalqaro so'rovnoma) o'qituvchilik kasbiga oid eng dolzarb ma'lumotlar manbai bo'lib, ta'lim siyosatini takomillashtirish, o'qituvchilarning ehtiyojlarini aniqlash va ularni kasbiy rivojlantirish yo'llarini belgilashda muhim vosita bo'lib xizmat qilmoqda.

TALIS — OECD tomonidan tashkil etilgan xalqaro miqyosdagi ijtimoiy so'rov tadqiqotidir. Bu loyiha o'qituvchilarning ish sharoitlari, o'qitish amaliyoti, kasbiy rivojlanish holati, rahbarlik uslublari va boshqa omillarni chuqur tahlil qilishga qaratilgan. Tadqiqot har uch yilda bir marta o'tkaziladi va 50 dan ortiq davlatlarni qamrab oladi.

Maqsadi:

O'qituvchilarning kasbiy ehtiyojlarini aniqlash;

Zamonaviy o'quv metodlarini qo'llash darajasini baholash;

Davlat siyosatini shakllantirish uchun ilmiy asosli ma'lumotlar taqdim etish;

O'qituvchilik kasbining ijtimoiy maqomini yuksaltirish.

TALIS 2018 (oxirgi to'liq hisobot) asosiy natijalari:

O'qituvchilarning yarmidan ko'pi o'zini zamonaviy pedagogik yondashuvlarda yetarlicha tayyor deb hisoblamaydi;

Kasbiy rivojlanish bo'yicha treninglar ko'p hollarda nazariy yo'nalishda bo'lib, amaliyotga yo'naltirilmagan;

O'qituvchilar orasida professional hamkorlik va tajriba almashish past darajada amalga oshiriladi.

Boshlang'ich ta'lim — bu ta'lim tizimining poydevori bo'lib, o'quvchilarda bilim olishga bo'lgan munosabat, mustaqil fikrlash, ijtimoiy moslashuv, axloqiy qadriyatlar aynan shu bosqichda shakllanadi. Bu esa o'z navbatida ushbu bosqichda faoliyat yurituvchi o'qituvchining nafaqat pedagogik, balki metodik va shaxsiy kompetensiyalariga ham yuksak talablar qo'yadi. Shunday sharoitda bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash tizimi qanchalik zamonaviy mezonlarga asoslanmasin, u xalqaro standartlar bilan uyg'unlashgan bo'lishi lozim.

Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligi

1. Kasbiy kompetensiyalar

Boshlang'ich sinf o'qituvchisining quyidagi asosiy kompetensiyalarga ega bo'lishi zarur:

Metodik tayyorgarlik — darsni rejalashtirish, turli metod va texnologiyalarni qo'llay olish;

Psixologik-pedagogik yondashuv — yosh bolalar bilan ishlash, shaxsiy yondashuvni amalga oshirish;

Raqamli savodxonlik — axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish;

Kommunikativ malakalar — samarali muloqot olib borish, ota-onalar bilan ishlash;

Baholash ko'nikmalari — o'quvchilarni formatif va summativ baholashni to'g'ri amalga oshirish.

2. Kasbiy tayyorgarlikdagi muammolar

TALIS va mahalliy kuzatuvlar asosida aniqlangan asosiy muammolar:

O'qituvchilarning zamonaviy texnologiyalarni chuqur o'zlashtira olmasligi;

Malaka oshirish kurslarining sifatsiz tashkil etilishi;

Tajriba almashish va professional o'sish imkoniyatlarining cheklanganligi;

Psixologik tayyorgarlikning yetishmasligi;

Yangi ish boshlagan o'qituvchilar uchun mentorlik tizimining yo'qligi.

Ana shu nuqtada TALIS – Teaching and Learning International Survey, ya'ni O'qitish va o'rganish xalqaro so'rovnomasining natijalari va tavsiyalari muhim asos sifatida xizmat qilishi mumkin. TALIS xalqaro tadqiqoti orqali o'qituvchilarning kasbiy ehtiyojlari, dars jarayoniga yondashuvi, metodik vositalardan foydalanish darajasi, o'z ustida ishlashi va ijtimoiy qo'llab-quvvatlanishi kabi ko'plab omillar o'rganiladi. Shu boisdan, ushbu mavzuni ilmiy jihatdan tahlil qilish ham nazariy, ham amaliy jihatdan katta ahamiyat kasb etadi. Dunyo tajribasi shuni ko'rsatadiki, muvaffaqiyatli ta'lim tizimlarida o'qituvchilarning tayyorgarligi masalasi ustuvor strategik yo'nalish sifatida ko'riladi. TALIS tadqiqoti orqali Finlyandiya, Singapur, Kanada, Yaponiya, Janubiy Koreya kabi ilg'or mamlakatlarda o'qituvchilarni kasbiy va metodik tayyorlash bo'yicha ilg'or modellarga asoslangan tahlillar taqdim etilgan. Ushbu mamlakatlarda pedagogik ta'lim uzluksiz amaliyot, nazariya va refleksiyaning uyg'unlashtirgan, zamonaviy texnologiyalar va o'zaro hamkorlik muhitida tashkil etilgan.

Tadqiqot obyekti va qo'llanilgan metodlar. TALIS ma'lumotlari asosida aniqlanishicha, yuqori sifatli kasbiy tayyorgarlik quyidagi omillar bilan bog'liq: metodik kompetensiyani rivojlantirishga qaratilgan amaliy mashg'ulotlar, o'qituvchilarning mustaqil tahlil va o'zini baholash ko'nikmalarini shakllantirish, interfaol yondashuvlar, jamoaviy o'rganish va kasbiy hamkorlik. Ushbu omillar o'qituvchining nafaqat bilim, balki shaxsiy va professional o'sishiga zamin yaratadi.

Ushbu tadqiqotning obyekti — boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarlik darajasi, ularning pedagogik faoliyatga tayyorlik holati hamda kasbiy kompetensiyalarining shakllanish jarayonidir. Ayniqsa, TALIS xalqaro tadqiqotining ma'lumotlari asosida o'qituvchilarning metodik, psixologik va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llashga tayyorgarligi tahlil qilinadi. Shuningdek, tadqiqot davomida O'zbekiston ta'lim tizimidagi boshlang'ich sinf o'qituvchilari bilan bog'liq muammo va imkoniyatlar aniqlashga qaratilgan.

Mazkur ilmiy maqolani yozish jarayonida quyidagi metodlar qo'llanildi:

Tahlil (analiz) metodi

TALIS xalqaro tadqiqotining statistik ma'lumotlari, ilmiy maqolalar va ta'lim sohasidagi me'yoriy hujjatlar o'rganilib, tahlil qilindi.

Taqqoslash (komparativ) metodi

O'zbekiston ta'lim tizimidagi holat ilg'or xorijiy mamlakatlar tajribasi bilan solishtirildi va farqli jihatlar aniqlandi.

Empirik kuzatuv metodi

Amaldagi boshlang'ich sinf o'qituvchilarning faoliyati ustidan kuzatuv olib borilib, ularning metodik va texnologik tayyorgarlik darajasi baholandi.

Sotsiologik so'rov metodi

O'qituvchilar, metodistlar va ta'lim muassasasi rahbarlari o'rtasida so'rovnoma va suhbatlar tashkil etilib, ularning fikrlari umumlashtirildi.

Sistemali yondashuv

O'qituvchining kasbiy rivoji bir butun tizim sifatida qaralib, uni shakllantiruvchi ichki va tashqi omillar kompleks yondashuv asosida o'rganildi.

TALIS so'rovnomasida ko'p jihatlar qamrab olinadi: o'qituvchining kasbiy o'sishidagi ehtiyojlari, o'qituvchilarning xulq-atvori bilan bog'liq muammolar, metodik va didaktik yondashuvlar, o'qituvchilarning yetakchilik salohiyati, dars jarayonining tashkil etilishi, malaka oshirishning samaradorligi va boshqa ko'rsatkichlar. Ushbu indikatorlar asosida ishtirokchi davlatlarning o'qituvchilari o'rtasida o'xshashliklar va farqlar aniqlanadi. TALIS bugungi kunda

60 dan ortiq mamlakatlarda o'tkazilmoqda. Bu tadqiqot turli tipdagi ta'lim tizimlari va o'qituvchilik madaniyatlari o'rtasida solishtirma tahlil yuritish imkonini beradi. Shuningdek, natijalar siyosatchilar, ilmiy tadqiqotchilar va ta'lim rahbarlari uchun ishonchli manba sifatida xizmat qiladi.

TALIS tadqiqoti o'qituvchilarning ish sharoitlari, kasbiy ehtiyojlari, o'quv jarayonidagi metodik yondashuvlari hamda ta'lim sifati bilan bog'liq turli jihatlarni tahlil etadi. Bu tadqiqot natijalari asosida o'qituvchilik kasbining holati, uning ijtimoiy nufuzi, ta'lim tizimidagi roli va ahamiyati chuqur tahlil qilinadi. Shuningdek, ushbu xalqaro monitoringda ishtirok etuvchi davlatlar o'z ta'lim tizimlarini boshqalar bilan taqqoslash, kuchli va zaif tomonlarini aniqlash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu esa o'z navbatida ta'lim siyosatini asosli va ilmiy yondashuvlar asosida shakllantirish imkonini beradi.

O'zbekiston ta'lim tizimi ham ushbu xalqaro tendensiyalar fonida rivojlanmoqda. 2025-yilda boshlang'ich ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar, yangi avlod darsliklari, raqamli resurslar, o'qituvchilarning malaka oshirish tizimi kabi ko'plab yangiliklar bevosita ushbu mavzuning dolzarbligini tasdiqlaydi. Shunga qaramay, metodik tayyorgarlik darajasida kuzatilayotgan ayrim muammolar, ya'ni o'qituvchilarning zamonaviy o'quv texnologiyalarini qo'llay olish malakasining pastligi, darslarda interfaol metodlardan kam foydalanish, kasbiy refleksiya yetishmasligi kabi kamchiliklar mavjud. TALIS natijalari esa ushbu holatlarni aniqlash va ular asosida ilg'or davlatlar tajribasi bilan solishtirib, tahlil qilish imkonini beradi.

Xalqaro tajriba shuni ko'rsatmoqdaki, muvaffaqiyatli ta'lim tizimlarida o'qituvchilik kasbiga alohida e'tibor qaratiladi. Masalan, Finlyandiya, Singapur, Yaponiya kabi mamlakatlarda o'qituvchilarning tayyorgarligi pedagogik amaliyotga boy bo'lishi, muntazam kasbiy rivojlanish, metodik ko'mak va hamkorlik muhiti orqali yo'lga qo'yiladi. Bu esa bo'lajak o'qituvchilarning nafaqat nazariy bilim, balki amaliy ko'nikmalarni chuqur egallashiga yordam beradi. Shu asosda, O'zbekiston oliy pedagogik ta'lim tizimida ham ushbu xalqaro mezonlar asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining tayyorgarligini takomillashtirish lozim.

Olingan natijalar va ularning tahlili. TALIS xalqaro tadqiqoti natijalari asosida quyidagi muhim xulosalar va kuzatuvlar aniqlandi:

1. Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligi yetarli darajada emas

Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, ko'plab boshlang'ich sinf o'qituvchilari zamonaviy pedagogik texnologiyalar, raqamli vositalar va differensial yondashuvni to'liq o'zlashtira olmagan. Ayniqsa, yangi ish boshlagan o'qituvchilar metodik yondashuvda sustkashlik qilmoqda.

2. Kasbiy rivojlanish imkoniyatlari cheklangan

TALIS ma'lumotlariga ko'ra, o'qituvchilarning sezilarli qismi muntazam malaka oshirishda ishtirok etmaydi. So'rov natijalarida o'qituvchilar ko'proq amaliy mashg'ulot va tajriba asosidagi o'quvlarni xohlashlarini bildirganlar.

3. Mentorlik tizimining yo'qligi salbiy ta'sir ko'rsatmoqda

Tadqiqot davomida aniqlanishicha, ko'plab maktablarda yangi o'qituvchilar uchun tajribali ustozlar (mentorlar) tayinlanmagan. Bu holat yosh pedagoglar faoliyatini samarali boshlashlariga to'sqinlik qilmoqda.

4. O'qituvchilarning o'zini baholash darajasi past

TALIS tadqiqotida ishtirok etgan o'qituvchilarning aksariyati o'zlarining kasbiy kompetensiyalarini yuqori darajada deb hisoblamasliklarini bildirgan. Bu esa ularning o'z ustida ishlash motivatsiyasi sustligidan darak beradi.

5. Xorijiy tajribaning cheklangan joriy etilishi

Ilg'or xorijiy mamlakatlarda o'qituvchilarning kasbiy o'sishi uchun aniq strategiyalar ishlab chiqilgan bo'lsa-da, O'zbekistonda bu borada hali yetarli tizim shakllanmagan. O'rganilgan xorijiy tajriba asosida takomillashuv yo'nalishlarini belgilash zarur.

Zamonaviy metodik tayyorgarlik nafaqat dars o'tish texnikasini o'rgatish, balki talabalarning shaxsiy kompetensiyasini shakllantirish, innovatsion fikrlashini rivojlantirish, mustaqil qaror qabul qilish va ijodiy yondashish ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilishi kerak. O'qituvchi bugun faqat bilim beruvchi emas, balki ko'rsatma beruvchi murabbiy, yo'naltiruvchi,

psixologik ko'makchi sifatida faoliyat yuritishi zarur. Shu boisdan, metodik tayyorgarlikda kasbiy refleksiya, o'z ustida ishlash madaniyati, talaba-o'qituvchi hamkorligi va raqamli texnologiyalardan foydalana olish malakalari ustuvor yo'nalishlarga aylanishi kerak.

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy-metodik tayyorgarligini xalqaro TALIS tadqiqoti asosida takomillashtirish — bu nafaqat pedagogik ta'lim sifati, balki butun ta'lim tizimi samaradorligini oshirishga qaratilgan dolzarb va strategik yo'nalishdir. Bu yo'lda xalqaro standartlarni milliy tizimga integratsiyalash, metodik tayyorgarlik mazmunini yangilash, o'qituvchining kasbiy rivoji uchun zarur sharoitlar yaratish va ilmiy asoslangan yondashuvlar muhim ahamiyat kasb etadi. Shu tariqa, 2025-yil ta'lim tizimining rivojlanishida asosiy burilish nuqtasi sifatida o'qituvchi shaxsiga va uning tayyorgarlik sifatiga ustuvor ahamiyat qaratilishi zarur.

Ta'limning uzviyligi, bosqichma-bosqichlik tamoyiliga asoslangan yangi dasturlar, darsliklar, baholash tizimi, o'qituvchilarning malakasini oshirish va sertifikatlash kabi yangiliklar joriy etilmoqda. Biroq mavjud pedagogik ta'lim tizimi hali-hanuz klassik modeldan to'liq voz kechmagan bo'lib, metodik tayyorgarlikdagi ayrim xaziralar saqlanib qolmoqda. Bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda nazariy bilimlar ustuvor bo'lib, real amaliyotga yetarlicha e'tibor qaratilmayapti. Talabalar maktab amaliyotini qisqa muddatli va rasmiyatchilikka asoslangan tarzda o'tashmoqda. Shuningdek, ularning zamonaviy interfaol metodlardan foydalanish, darslarni kreativ yondashuv asosida tashkil etish, innovatsion texnologiyalarni qo'llash ko'nikmalari sust rivojlangan.

Ta'lim muassasalarida o'qituvchilarni tayyorlashda metodik ko'nikmalarni rivojlantirish uchun yetarli infratuzilma, ko'rgazmali vositalar, tajriba almashinuvi maydonchalari, laboratoriyalar mavjud emas. Bu esa kasbiy kompetensiyaning bir tomonlama shakllanishiga olib kelmoqda. Boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarini tayyorlashda zamonaviy yondashuvlar — bu faqat texnik vositalar bilan ishlash emas, balki pedagogik refleksiya, interfaol ta'lim metodlari, o'quvchi shaxsini markazga qo'ygan individual yondashuvlar orqali kasbiy kompetensiyani rivojlantirishni nazarda tutadi. Kompetensiyaviy yondashuv, STEAM ta'limi, problemali va loyihaviy o'qitish metodlari, o'yinli pedagogika, raqamli platformalarda dars berish — bu zamonaviy pedagogning qurolidir. Tayyorgarlikni takomillashtirish uchun amaliyotga yo'naltirilgan mashg'ulotlar, ilg'or pedagoglar bilan tajriba almashinuvi, metodik portfoliolar tayyorlash, raqamli kontentdan foydalanish, o'z ustida ishlash madaniyatini rivojlantirish muhim strategiyalar sirasiga kiradi. Shuningdek, universitet va maktablar o'rtasida kuchli hamkorlikni yo'lga qo'yish, mentorlik tizimini joriy etish ham talabalarning kasbiy shakllanishiga yordam beradi.

Xulosa. Yuqoridagi tahlillar asosida aytish mumkinki, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy-metodik tayyorgarligini xalqaro mezonlar asosida takomillashtirish — bu zamonaviy ta'limning muqarrar yo'lidir. TALIS tadqiqotining natijalari bizga muhim diagnostik ko'rsatkichlarni beradi. Shu asosda O'zbekiston pedagogik ta'lim tizimi o'zining metodik tarkibini qayta ko'rib chiqishi, zamonaviy o'qituvchi modelini aniqlab, unga mos kompetensiyalarni shakllantirish yo'llarini belgilashi lozim. Ilmiy asoslangan, innovatsion, refleksiv, amaliyotga yo'naltirilgan pedagogik tayyorgarlik — bu kelajak o'qituvchisi uchun zaruratdir. Bu yo'lda davlat siyosati, ta'lim muassasalari, ilmiy-tadqiqot markazlari va pedagogik jamoalarning hamkorligi muhim ahamiyatga ega bo'ladi. Shu tarzda, 2025-yilda va undan keyingi bosqichlarda O'zbekistonning boshlang'ich ta'limi xalqaro miqyosda raqobatbardosh bo'lishi mumkin. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy tayyorgarligi — bu nafaqat shaxsiy pedagogik mahorat, balki butun ta'lim tizimining sifatli ishlashida hal qiluvchi omildir. Ushbu tadqiqot davomida aniqlanishicha, o'qituvchilarning metodik, raqamli, psixologik va kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirish uchun tizimli yondashuv zarur.

TALIS xalqaro tadqiqoti natijalari shuni ko'rsatadiki, o'qituvchilarning kasbiy o'sishiga to'sqinlik qilayotgan asosiy muammolar — bu malaka oshirishda amaliy yondashuvning sustligi, mentorlik tizimining yetarlicha yo'lga qo'yilmagani, o'z-o'zini baholashning past darajada ekanligi va zamonaviy texnologiyalarni o'zlashtirishdagi qiyinchiliklardir.

Shu bois, quyidagi ustuvor yoʻnalishlar boʻyicha chora-tadbirlar ishlab chiqish maqsadga muvofiq:

Oʻqituvchilarning kasbiy rivoji uchun individual rejalashtirilgan, modulli malaka oshirish dasturlarini joriy etish;

Tajribali oʻqituvchilar orqali mentorlik tizimini kuchaytirish;

Raqamli pedagogika va innovatsion texnologiyalar boʻyicha doimiy treninglar tashkil etish;

Xalqaro tajribalar va TALIS kabi tadqiqotlar asosida milliy strategiyalarni shakllantirish.

Oʻzbekiston taʼlim tizimida boshlangʻich sinf oʻqituvchilarining kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish, ularning faoliyatini kompleks qoʻllab-quvvatlash orqali umumiy taʼlim sifatini yuksaltirishga erishish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. OECD. TALIS 2018 Results: Teachers and School Leaders as Lifelong Learners. Volume 1. OECD Publishing, Paris, 2019. 48–52-bet.

2. OECD. Teachers and School Leaders as Valued Professionals. TALIS 2018 Results, Volume II. OECD Publishing, 2020. 117–124-bet.

3. UNESCO. Global Education Monitoring Report 2023: Technology in Education. UNESCO Publishing, 2023. 36–42-bet.

4. Azizxoʻjayev A.N. Pedagogika. – T.: “Ilm-Ziyo”, 2020. 75–81-bet.

5. Abduraxmonov Q.X. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat asoslari. – T.: “Fan va texnologiya”, 2021. 90–95-bet.

6. Turaqulov E., Toʻxtaxoʻjayev N. Taʼlim sifati va oʻqituvchining kasbiy kompetensiyasi. – T.: “Iqtisod-Moliya”, 2022. 43–49-bet.

7. Soliyeva M.X. Boshlangʻich taʼlimda innovatsion pedagogik texnologiyalar. – T.: “Zarqaynar”, 2023. 55–61-bet.

8. Qodirova D.M. Zamonaviy pedagogik fikrlar va xalqaro baholash tizimlari. – Samarqand: “Registon”, 2022. 102–108-bet.

9. Sultonov Q.S. Oʻqituvchi faoliyatida kasbiy rivojlanish yoʻllari. – T.: “Oʻzbekiston”, 2020. 80–86-bet.

10. Mustafojeva M.Sh. THE CONTENT OF THE DEVELOPMENT OF METHODOLOGICAL TRAINING OF PRIMARY CLASS TEACHERS ON THE BASE OF TALIS INTERNATIONAL RESEARCH. INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY JOURNAL FOR RESEARCH & DEVELOPMENT

SJIF 2019: 5.222 2020: 5.552 2021: 5.637 2022: 5.479 2023: 6.563 2024: 7,805 eISSN :2394-6334 <https://www.ijmrd.in/index.php/ijmrd> Volume 11, issue03(2024)

11. Baxronova G., Joʻrayeva D., Neʼmatova Sh., Mustafojeva M. UPDATING AND CONDUCTING THE QUALITY OF PRIMARY EDUCATION ON THE BASIS OF MODERN METHODS. Forum for Linguistic Studies

2024, 6(2), <https://doi.org/10.24294/fls.v6i2.2135> ISSN:2705-0610 E-ISSN:2705-0602

12. Mustafojeva Mehrangiz Shukurulloyevna. BOʻLAJAK BOSHLANGʻICH SINIF OʻQITUVCHILARINING KASBIY-METODIK TAYYORGARLIGINI TALIS (XALQARO TADQIQOTI) ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH. “PEDAGOGIK MAHORAT” ilmiy-nazariy va metodik jurnal. 2025, № 5

13. Mustafojeva M.Sh. Improving the Professional and Methodological Training of Future Primary School Teachers Based on Talis (International Survey). AMERICAN Journal of Science on Integration and Human Development Volume 3, Issue 5, 2025 ISSN (E): 2993-2750